

**COMMISSIE REGIONAAL OVERLEG
LUCHTHAVEN MAASTRICHT**

Secretariaat: Postbus 5700 - 6202 MA Maastricht

KLACHTENOVERZICHT

1e KWARTAAL 2014

Mei 2014

Uitgegeven door **de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg** onder verantwoordelijkheid van de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	blz. 2
1. Klachtenrapport 1 ^e kwartaal 2014	blz. 3
2. Aandachtspunten en/ of aanbevelingen	blz. 5
3. Tabellen klachten	blz. 6
4. Trends	blz. 9
Bijlage:	
- Algemeen	blz. 10
- Overige vluchten: vliegbewegingen en klachten	blz. 12
- Lesvluchten: vliegbewegingen en klachten	blz. 14
- Nachtvluchten: vliegbewegingen en klachten	blz. 15
- SID-afwijkingen	blz. 16
- Procedure klachtenbehandeling	blz. 18
- Overzicht klachten per gemeente	blz. 19
- Begrippenlijst	blz. 20
- Samenstelling werkgroep	blz. 22

INLEIDING

Dit rapport is opgesteld om de Commissie Regionaal Overleg (CRO) Luchthaven Maastricht te informeren over klachten betreffende vliegverkeer MAA, die bij de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg zijn ingediend in het 1^e kwartaal 2014.

Gegevens over klachten en klagers zijn in tabellen verwerkt en vergeleken met gegevens over dezelfde periode in het voorgaande jaar.

Het rapport wordt besproken in de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid van de Commissie.

Op basis van het rapport kan de CRO aandachtspunten voor nader onderzoek formuleren. Dit kan resulteren in beleidsaanbevelingen ter voorkoming van vermijdbare hinder.

In dit rapport zijn alleen de klachten over vliegverkeer van MAA opgenomen en niet van vliegverkeer van de AWACS-basis, Bierset en/of van overvliegers.

Klachtenrapport 1^e kwartaal 2014

Onderzoek toont aan dat het totale aantal klachten over MAA vliegverkeer in het 1^e kwartaal 2014 toeneemt ten opzichte van het aantal in het 1^e kwartaal 2013 van 473 naar 569 (20%). Het aantal klagers neemt toe van 34 naar 48 (41%). Een stijging van de klachten is te zien in de categorie “overige dagvluchten” (25%), in de categorie lesvluchten is er sprake van een daling van de klachten (33%). De klachten over nachtvluchten blijven nagenoeg gelijk. Van de 569 klachten in het 1^e kwartaal 2014 zijn er 393 (69%) ingediend door 3 personen. In het 1^e kwartaal 2013 zijn dat er 265 (56%) van de 473, ingediend door 2 personen. De klachten ingediend door de veelvuldige klagers betreffen de “overige dagvluchten”. Zie tabel 1c.

Het totale aantal bewegingen van “overige dagvluchten” neemt in het 1^e kwartaal 2014 af met 274 bewegingen (12%) ten opzichte van het 1^e kwartaal 2013. Het totale aantal klachten stijgt van 437 in '13 naar 546 in '14 (25%). De bewegingen met zware toestellen, die in hoge mate verantwoordelijk zijn voor de klachten, nemen af van 1251 bewegingen in '13 naar 961 in '14 (23%), zie tabel 6d. Klachten over bewegingen met zware toestellen stijgen van 360 naar 423 (18%), zie tabel 6d. Klagers over “overige” dagvluchten nemen toe van 31 naar 48 (55%), zie tabel 5. Uit onderzoek blijkt dat er sprake is van een toename van klagers en klachten in de categorieën 0-20 klachten per klager en in de categorie 50 klachten of meer per kwartaal. Toename van klagers en klachten in de categorie 0-20 kan verklaard worden door de toename van klagers uit Eijsden-Margraten, naast overlast over Bierset-vliegverkeer wordt ook de overlast van MAA-vliegverkeer (aankomsten) gemeld. Hetzelfde geldt voor de toename van klagers en klachten uit Brunssum en Onderbanken, waarbij naast toegenomen overlast over AWACS-vliegverkeer ook de overlast van MAA-vliegverkeer wordt gemeld. In de categorie 20-50 klachten per klager per kwartaal constateren we een afname van klagers en klachten, er zijn in het 1^e kwartaal 2014 geen klagers meer in deze categorie. Zie de tabellen 1c en 1d. Opgemerkt dient te worden dat in dit rapport alleen de klachten over vliegverkeer van MAA zijn opgenomen en niet van vliegverkeer van de AWACS-basis, Bierset en/of van overvliegers.

In het 1^e kwartaal 2014 zijn er 22 klachten over lesvluchten (zowel BKL als Ke lesvluchten) door 3 personen ingediend. In het 1^e kwartaal 2013 zijn er in totaal 33 klachten over lesvluchten door 7 personen ingediend, dit betekent een afname van de klachten en klagers met respectievelijk 33% en 57%. De 22 klachten in het 1^e kwartaal 2014 gaan over lokale lesvluchten met toestellen < 6 ton en zijn ingediend door een inwoner uit Echt-Susteren (16), Valkenburg aan de Geul (5) en Nuth (1). In het 1^e kwartaal 2013 komen de klachten voornamelijk uit de gemeenten Meerssen, Maastricht en Valkenburg aan de Geul. Zie tabel 1a en 1b, tevens tabel 8 en bijlage “overzicht klachten per klager met onderverdeling naar woonplaatsen, -kernen en -wijken”. Het aantal lesbewegingen neemt met 69% af van 1112 in '13 naar 350 in '14. Een vergelijkbare daling zien we ook in de laatste drie kwartalen van 2013. De afname van de lesvluchten is veroorzaakt door de afbouw van de operaties van de vlieg scholen op MAA.

Het aantal bewegingen in de periode 23:00 tot 24:00 uur, waarvoor een extensie is verleend, is in het 1^e kwartaal 2014 gelijk aan het aantal in 2013, namelijk 2 bewegingen. Over een van deze bewegingen is in het 1^e kwartaal '14 door 1 klager 1 klacht ingediend, over de twee in '13 zijn dat door 3 klagers 3 klachten.

Met behulp van Fanomos constateren we dat het aantal SID afwijkingen in het 1^e kwartaal 2014 is gedaald ten opzichte van het aantal van dezelfde periode in 2013, namelijk van 25 in '13 naar 17 in '14. Van deze 17 afwijkingen zijn er 7 in opdracht of met toestemming van de LVNL van de SID afgeweken. In 3 gevallen is deze instructie gegeven om zwaar weer te omzeilen. In het 1^e kwartaal 2013 waren 14 van de 25 afwijkingen in opdracht van de LVNL, waarvan 4 in verband met slecht weer.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)/ Domein Luchtvaart is belast met het onderzoek naar en interpretatie van SID-afwijkingen, dit is geen taak voor de SKLZL. In het Handhavingsvoorschrift MAA wordt de mogelijkheid genoemd om vluchten, door Fanomos als SID-afwijking aangemerkt en waarover bij de SKLZL klachten zijn ingediend, door de ILT te laten onderzoeken.

Zoals afgesproken in de Werkgroep Klachten- en Hinderbeleid van de voormalige Milieucommissie Luchthaven Maastricht stuurt het klachtenbureau SKLZL voortaan alle SID-afwijkingen **zonder** opdracht of toestemming van de LVNL, de zgn. trackoffenders, voor onderzoek door naar de ILT.

In het 1^e kwartaal 2014 zijn 7 trackoffenders, voor nader onderzoek aan de ILT aangeboden. In het 1^e kwartaal 2013 zijn dat 4 trackoffenders geweest. Zie tabellen 10 en 11.

Bij beschouwing van het klachtenpatroon over de afgelopen zes jaar kan, met uitzondering van een kleine piek in 2010, een dalende trend van de klachten over MAA vliegverkeer geconstateerd worden. De klagers over MAA vliegverkeer laten een ander patroon zien, in 2008 en 2009 blijft het aantal klagers constant, om vervolgens aanzienlijke toe te nemen in 2010 . Vanaf 2010 tot en met 2013 constateren we een dalende trend in het aantal klagers. In het 1^e kwartaal 2014 blijven de klachten ten opzichte van het aantal in het 4^e kwartaal 2013 gelijk, de klagers nemen daarentegen met 30% toe. Zie de grafische weergave van trends op bladzijde 9.

Aandachtspunten en/ of aanbevelingen

PM Desgewenst nader in te vullen door CRO

Tabellen klachten.

tabel 1a. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2014 onderverdeeld in verschillende categorieën

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2014	Aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
	Totaal:	48	16	530	22	1	569
	Ambt Montfort	1	0	1	0	0	1
	Beek	2	0	2	0	0	2
	Brunssum	3	1	13	0	0	14
	Echt-Susteren	1	0	2	16	0	18
	Eijsden-Margraten	12	5	32	0	0	37
	Gulpen-Wittem	1	0	72	0	0	72
	Heerlen	1	1	1	0	0	2
	Maastricht	5	0	27	0	0	27
	Meerssen	6	4	83	0	0	87
	Nuth	2	0	13	1	0	14
	Onderbanken	8	1	25	0	0	26
	Schinnen	4	3	8	0	0	11
	Sittard-Geleen	1	1	0	0	0	1
	Valkenburg a/d Geul	1	0	251	5	1	257

tabel 1b. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2013 onderverdeeld in verschillende categorieën

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2013	Aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
	Totaal:	34	25	412	33	3	473
	Beek	2	1	1	0	0	2
	Brunssum	1	0	1	0	0	1
	Echt-Susteren	1	0	12	0	0	12
	Eijsden-Margraten	1	2	2	0	0	4
	Gulpen-Wittem	2	0	57	2	0	59
	Maastricht	5	8	42	9	0	59
	Meerssen	8	4	70	16	3	93
	Nuth	2	0	2	0	0	2
	Onderbanken	3	1	9	0	0	10
	Roerdalen	1	0	1	0	0	1
	Schinnen	4	0	12	0	0	12
	Sittard-Geleen	3	0	10	0	0	10
	Valkenburg a/d Geul	1	9	193	6	0	208

tabel 1c. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2014 onderverdeeld in verschillende categorieën

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2014	aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
0-20	totaal:	45	15	144	17	0	176
	Ambt Montfort	1	0	1	0	0	1
	Beek	2	0	2	0	0	2
	Brunssum	3	1	13	0	0	14
	Echt- Susteren	1	0	2	16	0	18
	Eijsden -Margraten	12	5	32	0	0	37
	Heerlen	1	1	1	0	0	2
	Maastricht	5	0	27	0	0	27
	Meerssen	5	3	20	0	0	23
	Nuth	2	0	13	1	0	14
	Onderbanken	8	1	25	0	0	26
	Schinnen	4	3	8	0	0	11
	Sittard -Geleen	1	1	0	0	0	1
20-50	totaal:	0	0	0	0	0	0
50 of meer	totaal:	3	1	386	5	1	393
	Gulpen-Wittem	1	0	72	0	0	72
	Meerssen	1	1	63	0	0	64
	Valkenburg a/d Geul	1	0	251	5	1	257
Totaal		48	16	530	22	1	569

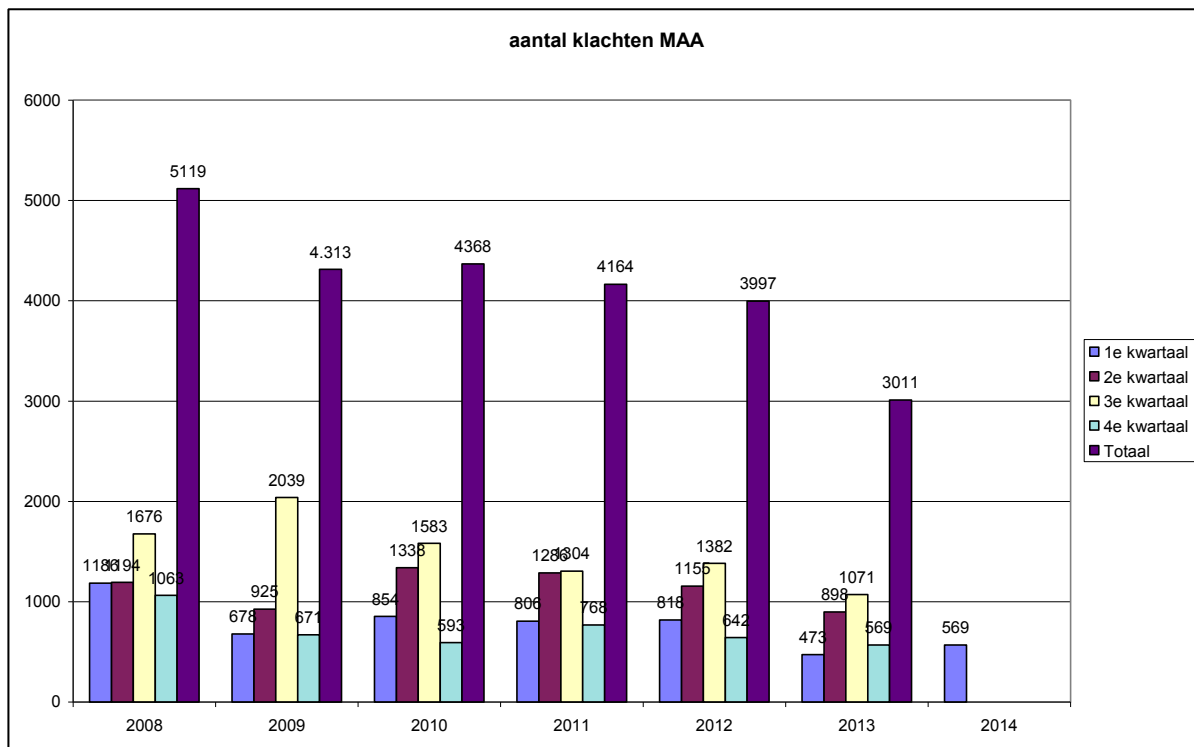

tabel 1d. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal 2013 onderverdeeld in verschillende categorieën

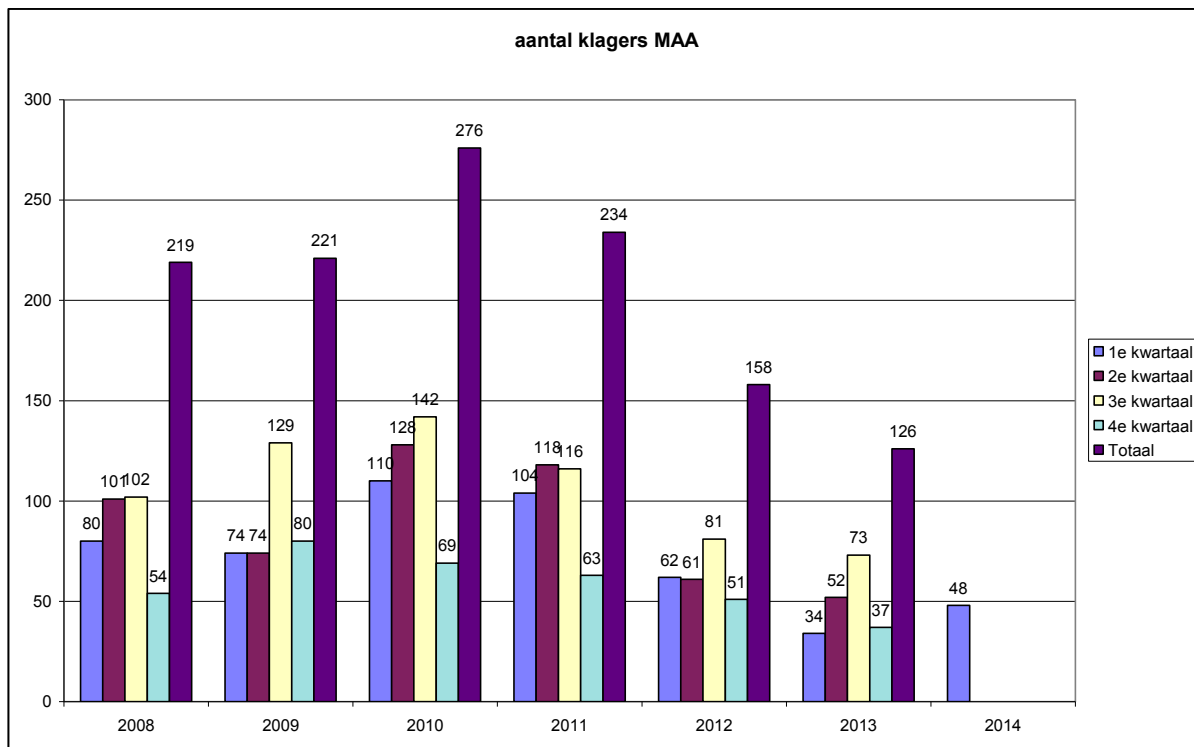
aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal 2013	aantal klagers per gemeente	klachten overige vl. tussen 06:00-07:00	Klachten overige vl.tussen 07:00-23:00	klachten lesvluchten tussen 07:00-23:00	klachten nachtvl. tussen 23:00-06:00	klachten totaal	
0-20	totaal:	30	11	112	24	2	149
	Beek	2	1	1	0	0	2
	Brunssum	1	0	1	0	0	1
	Echt- Susteren	1	0	12	0	0	12
	Eijsden -Margraten	1	2	2	0	0	4
	Gulpen-Wittem	1	0	2	0	0	2
	Maastricht	4	3	23	8	0	34
	Meerssen	7	4	37	16	2	59
	Nuth	2	0	2	0	0	2
	Onderbanken	3	1	9	0	0	10
	Roerdalen	1	0	1	0	0	1
	Schinnen	4	0	12	0	0	12
	Sittard -Geleen	3	0	10	0	0	10
20-50	totaal:	2	5	52	1	1	59
	Maastricht	1	5	19	1	0	25
	Meerssen	1	0	33	0	1	34
50 of meer	totaal:	2	9	248	8	0	265
	Gulpen-Wittem	1	0	55	2	0	57
	Valkenburg a/d Geul	1	9	193	6	0	208
Totaal		34	25	412	33	3	473

Trends.

Grafiek 2. Visualisering klachten per kwartaal over de periode 1^e kwartaal 2008 t/m 1^e kwartaal 2014.

Grafiek 3. Visualisering klagers per kwartaal over de periode vanaf 1^e kwartaal 2008 t/m 1^e kwartaal 2014.

BIJLAGE

Algemeen.

tabel 2. Aantal vliegbewegingen “overige” dagvluchten, lesvluchten en nachtvluchten in het 1^e kwartaal.

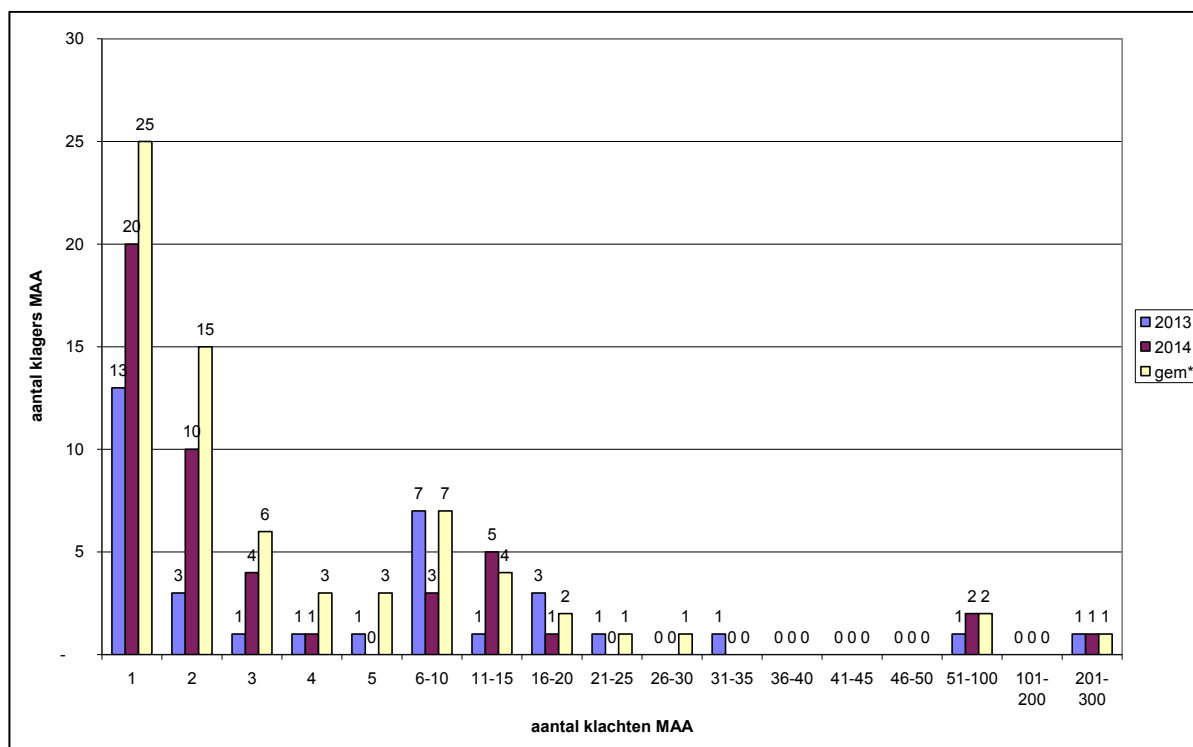
	Overige dagvluchten 06:00-23:00 uur		Lesvluchten 07:00-23:00 uur		Nachtvluchten 23:-06:00 uur	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Januari	575	504	274	121	0	1
Februari	571	527	348	79	0	0
Maart	1074	915	490	150	2	1
Totaal	2220	1946	1112	350	2	2

tabel 3. Aantal klachten en klagers in het 1^e kwartaal.

	Aantal klachten MAA			Aantal klagers MAA		
	2013	2014	%	2013	2014	%
Januari	138	155	+12	16	24	+50
Februari	116	157	+35	14	25	+79
Maart	219	257	+17	20	21	+5
Totaal	473	569	+20	34	48	+41

In deze tabel wordt het aantal klachten over overlast als gevolg van vliegverkeer van of naar MAA in deze regio weergegeven. In de laatste kolom is het aantal klagers over MAA in het 1^e kwartaal weergegeven. Hierbij dient vermeld te worden dat iedere klager voor zowel de maand als voor het kwartaal slechts 1x geteld wordt. Het is daarom niet mogelijk het aantal klagers voor het totaalcijfer bij elkaar op te tellen. Uit de gegevens van tabel 3 blijkt dat het aantal klagers over vliegverkeer van of naar MAA in het 1^e kwartaal 2014 met 14 toeneemt (41%) ten opzichte van dezelfde periode in 2013. Het aantal klachten neemt toe met 96 (20%).

Grafiek 1. Visualisering van het klachtenpatroon in het 1^e kwartaal.
gem* = de gemiddelde waarde in het 1^e kwartaal over de afgelopen 5 jaar.

Vaak wordt naast geluidsoverlast ook laagvliegen, routeafwijking, trilling of proefdraaien als bron van overlast genoemd (zie tabel 4). Door de toename van het digitaal indienen van klachten worden vaker meerdere oorzaken tegelijk aangegeven. Opgemerkt dient te worden dat wanneer er gesproken wordt over ‘laagvliegen’ dit niet zeggen wil dat het toestel ook daadwerkelijk laag gevlogen heeft, het gaat hier om overlast zoals deze door de klager wordt ervaren. Hetzelfde geldt wanneer er gesproken wordt van ‘afwijkende route’ bij vertrek. Hoewel een toestel kan afwijken van de route die de klager gewend is, wil dit niet zeggen dat het toestel ook buiten het tolerantie gebied gevlogen heeft. Zie § SID-afwijkingen. Onder ‘overige oorzaak’ vallen specifieke oorzaken c.q. opmerkingen van klagers, die niet in een van de categorieën in tabel 4. onder te brengen zijn. In het 1^e kwartaal 2014 zijn dit de volgende opmerkingen of oorzaken: Inwoner uit Merkelbeek meldt dat de kinderen wakker zijn geworden van een toestel van MAA om 21:00 uur. Een inwoner uit Maastricht vermeldt veel hinder ervaren te hebben van de vele aankomsten over de stad van kleine straaljets (i.v.m. de TEFAF).

Tabel 4. Overzicht oorzaak klachten volgens de klager *) Een klacht kan meerdere oorzaken hebben.

Overzicht oorzaak klachten	2013	2014
Totaal aantal klachten*	473	569
Geluid	468	563
Laagvliegen	59	92
Uitstoot	5	5
Stank	6	4
Afwijkende route	82	123
Trillingen	31	16
Angst	15	16
Warmdraaien	0	2
Proefdraaien	1	3
Grondlawaaai	1	0
Trackoffender	0	0
Overig	4	2

Overige vluchten: vliegbewegingen en klachten

Tabel 5. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen van overige vluchten binnen de openstellingsuren in het 1^e kwartaal.

	Aantal vliegbewegingen overige vluchten			Aantal klachten MAA			Aantal klagers MAA		
	2013	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%
Januari Totaal	575	504	-12	131	155	+18	15	24	+60
6-7 uur				11	8				
7-23 uur				120	147				
Februari Totaal	571	527	-8	102	156	+53	14	25	+79
6-7 uur				1	2				
7-23 uur				101	154				
Maart Totaal	1074	915	-15	204	235	+15	17	21	+24
6-7 uur				13	6				
7-23 uur				191	229				
Kwartaal totaal	2220	1946	-12	437	546	+25	31	48	+55
6-7 uur				25	16				
7-23 uur				412	530				

Tabellen 6 a,b,c en d. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen van bepaalde zware typen vliegtuigen binnen openstellinguren in het 1^e kwartaal. Getal tussen haakjes is het % van het totaal aantal bewegingen c.q. klachten over 'overige vluchten' van MAA, per maand/ kwartaal.

Januari	Bewegingen		klachten	
	2013	2014	2013	2014
A310 serie	92	90	29	35
A320 serie	0	1	0	0
A330 serie	18	18	6	13
B737 serie	202	115	57	42
B747 serie	64	64	25	33
ATP serie	46	42	5	3
totaal	422 (73%)	330 (65%)	122 (93%)	126 (81%)

tabel 6a.

Februari	Bewegingen		Klachten	
	2013	2014	2013	2014
A310 serie	70	72	22	35
A320 serie	2	0	0	0
A330 serie	20	22	8	13
B737 serie	179	104	34	44
B747 serie	66	56	18	35
ATP serie	40	40	4	5
Totaal	377 (66%)	294 (56%)	86 (84%)	132 (85%)

tabel 6b.

Maart	Bewegingen		klachten	
	2013	2014	2013	2014
A310 serie	80	90	38	62
A320 serie	7	3	0	0
A330 serie	24	18	7	15
B737 serie	225	116	62	47
B747 serie	74	70	41	38
ATP serie	42	40	4	3
totaal	452 (42%)	337 (37%)	152 (75%)	165 (70%)

tabel 6c.

1 ^e kwartaal	Bewegingen		Klachten	
	2013	2014	2013	2014
A310 serie	242	252	89	132
A320 serie	9	4	0	0
A330 serie	62	58	21	41
B737 serie	606	335	153	133
B747 serie	204	190	84	106
ATP serie	128	122	13	11
totaal	1251 (56%)	961 (49%)	360 (82%)	423 (77%)

tabel 6d.

Tabel 5. geeft de relatie weer tussen het aantal vliegbewegingen van ‘overige vluchten’ binnen de openstellingsuren en het aantal klagers en klachten over deze bewegingen. Hoewel al het vliegverkeer in beginsel tot overlast kan leiden, bepalen vliegbewegingen met zware hoofdstuk III- en propellervliegtuigen het aantal klachten in overwegende mate. Toe- of afname van deze categorieën kan nogal eens van invloed zijn op het klachtenpatroon. De invloed van bepaalde categorieën op het aantal klachten komt in tabel 6a t/m d tot uitdrukking. Getal tussen haakjes is het percentage van het totaal aantal bewegingen c.q. klachten van MAA per maand/ kwartaal.

Klachten over ‘overige dagvluchten’ hebben met name betrekking op vertrekkende zware toestellen richting zuid (baan 21):

- de LNO 2B vertrekprocedure, vertrek van baan 21 en vervolgens richting Gulpen kan voor overlast zorgen in zowel de gemeente Meerssen als in Valkenburg aan de Geul, Margraten en Gulpen-Wittem.

- de NETEX 1B vertrekprocedure, vertrek van baan 21 en vervolgens in Noordoostelijke richting (Jabeek) en de OSGOS 1B vertrekprocedure, vertrek baan 21 eveneens via Jabeek en vervolgens in Noordelijke richting kunnen overlast veroorzaken in Meerssen, Berg en Terblijt en Valkenburg aan de Geul.

Aankomsten over het Heuvelland richting Sittard, Geleen en Beek (baan 21) kunnen klachten veroorzaken uit Gulpen-Wittem en Valkenburg aan de Geul, aankomsten vanuit het zuiden (baan 03) uit Valkenburg aan de Geul, Maastricht en Meerssen.

Het totale aantal bewegingen van “overige dagvluchten” neemt in het 1^e kwartaal 2014 af met 274 bewegingen (12%) ten opzichte van het 1^e kwartaal 2013. Het totale aantal klachten stijgt van 437 in ’13 naar 546 in ’14 (25%). De bewegingen met zware toestellen, die in hoge mate verantwoordelijk zijn voor de klachten, nemen af van 1251 bewegingen in ’13 naar 961 in ’14 (23%), zie tabel 6d. Klachten over bewegingen met zware toestellen stijgen van 360 naar 423 (18%), zie tabel 6d. Klagers over “overige” dagvluchten nemen toe van 31 naar 48 (55%), zie tabel 5. Uit onderzoek blijkt dat er sprake is van een toename van klagers en klachten in de categorieën 0-20 klachten per klager en in de categorie 50 klachten of meer per kwartaal. Toename van klagers en klachten in de categorie 0-20 kan verklaard worden door de toename van klagers uit Eijsden-Margraten, naast overlast over Bierset-vliegverkeer wordt ook de overlast van MAA-vliegverkeer (aankomsten) gemeld. Hetzelfde geldt voor de toename van klagers en klachten uit Brunssum en Onderbanken, waarbij naast toegenomen overlast over AWACS-vliegverkeer ook de overlast van MAA-vliegverkeer wordt gemeld. In de categorie 20-50 klachten per klager per kwartaal constateren we een afname van klagers en klachten, er zijn in het 1^e kwartaal 2014 geen klagers meer in deze categorie. Zie de tabellen 1c en 1d. Opgemerkt dient te worden dat in dit rapport alleen de klachten over vliegverkeer van MAA zijn opgenomen en niet van vliegverkeer van de AWACS-basis, Bierset en/of van overvliegers.

Lesvluchten: vliegbewegingen en klachten

tabel 7. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen van lesvluchten in het 1^e kwartaal.

	Aantal vliegbewegingen lesvluchten			Aantal klachten lesvluchten			Aantal klagers lesvluchten		
	2013	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%
Januari	274	121	-56	7	0	-100	4	0	-100
Februari	348	79	-77	14	1	-93	3	1	-67
Maart	490	150	-69	12	21	+75	2	2	=
Totaal	1112	350	-69	33	22	-33	7	3	-57

Tabel 7 geeft de relatie weer tussen het aantal vliegbewegingen van lesvluchten en het aantal klachten en klagers over deze bewegingen. Opgemerkt dient te worden dat bij het indienen van klachten over lesvluchten in tegenstelling tot klachten over nacht- en ‘overige’ vluchten, de klager het vaak ondoenlijk acht al de tijdstippen van overlast te vermelden. Bij deze categorie vluchten gaat het vooral om klachten over circuitvluchten: een constante bron van geluidhinder. De klager vermeldt dan de periode van overlast. Voor de klachtenbehandeling worden in dat geval twee klachten geregistreerd, nl. de vertrektijd van het lesvliegtuig behorende bij het begin en de vertrektijd van het vliegtuig behorende bij het eind van de periode van hinder. Indien de klager het aantal circuitbewegingen doorgeeft, dan worden deze (na controle met behulp van FANOMOS) als klachten geregistreerd.

Klachten over lesvluchten kunnen worden uitgesplitst naar klachten over vliegtuigen < 6 ton en > 6 ton MTOW en tevens naar soort lesbeweging namelijk circuitlesvluchten en lokale (= alle andere dan circuit) lesvluchten. Zie tabel 8.

Tabel 8. Uitsplitsing van de klachten over lesvluchten naar gewicht en soort lesbeweging in het 1^e kwartaal.

	Aantal klachten 2013	Aantal klachten 2014	%
< 6 ton MTOW	33	22	-33
> 6 ton MTOW	0	0	=
circuit vluchten	13	0	-100
lokale vluchten	20	22	+10
totaal	33	22	-33

In het 1^e kwartaal 2014 zijn er 22 klachten over lesvluchten (zowel BKL als Ke lesvluchten) door 3 personen ingediend. In het 1^e kwartaal 2013 zijn er in totaal 33 klachten over lesvluchten door 7 personen ingediend, dit betekent een afname van de klachten en klagers met respectievelijk 33% en 57%. De 22 klachten in het 1^e kwartaal 2014 gaan over lokale lesvluchten met toestellen < 6 ton en zijn ingediend door een inwoner uit Echt-Susteren (16), Valkenburg aan de Geul (5) en Nuth (1). In het 1^e kwartaal 2013 komen de klachten voornamelijk uit de gemeenten Meerssen, Maastricht en Valkenburg aan de Geul. Zie tabel 1a en 1b, tevens tabel 8 en bijlage “overzicht klachten per klager met onderverdeling naar woonplaatsen, -kernen en -wijken”. Het aantal lesbewegingen neemt met 69% af van 1112 in ’13 naar 350 in ’14. Een vergelijkbare daling zien we ook in de laatste drie kwartalen van 2013. De afname van de lesvluchten is veroorzaakt door de afbouw van de operaties van de vliegscholen op MAA.

Nachtvluchten: vliegbewegingen en klachten

Tabel 9. Aantal klachten in relatie tot aantal vliegbewegingen buiten de openstellingsuren in het 1^e kwartaal.

	Aantal vliegbewegingen nachtvluchten			Aantal klachten nachtvluchten			Aantal klagers nachtvluchten		
	2013	2014	%	2013	2014	%	2013	2014	%
Januari totaal	0	1		0	0		0	0	
start	0	0		0	0				
landing	0	1		0	0				
Februari totaal	0	0		0	0		0	0	
start	0	0		0	0				
landing	0	0		0	0				
Maart totaal	2	1		3	1		3	1	
start	2	1		3	1				
landing	0	0		0	0				
Kwartaal Totaal	2	2		3	1		3	1	
start	2	1		3	1				
landing	0	1		0	0				

In tabel 9. wordt het aantal vliegbewegingen buiten openstellingsuren van of naar MAA weergegeven en tevens het aantal klagers en klachten over deze bewegingen.

De openstellingsuren van MAA zijn van 06:00 uur tot 23:00 uur. Voor luchtvaartuigen van luchtvaartmaatschappijen die geregelde vluchten uitvoeren en die volgens schema eerder dan 23:00 uur plaatselijke tijd hadden moeten arriveren kan, voor zover sprake is van onverwachte vertragende omstandigheden die op het moment van vertrek redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen worden, een extensie verleend worden tot 24:00 uur, voor starts voor zover sprake is van een technische storing van het luchtvaartuig danwel van de luchtvaarttechnische gronduitrusting of extreme meteorologische omstandigheden. De luchthaven is te allen tijde open voor luchtvaartuigen die in nood verkeren of ten behoeve van reddingsacties of hulpverlening worden ingezet.

Het aantal bewegingen in de periode 23:00 tot 24:00 uur, waarvoor een extensie is verleend, is in het 1^e kwartaal 2014 gelijk aan het aantal in 2013, namelijk 2 bewegingen. Over een van deze bewegingen is in het 1^e kwartaal '14 door 1 klager 1 klacht ingediend, over de twee in '13 zijn dat door 3 klagers 3 klachten.

SID-afwijkingen

Gebleken is dat het begrip “trackoffender” tot enige onduidelijkheid leidt. Hierover is overleg geweest tussen ILT, LVNL en de Werkgroep. Naar aanleiding hiervan heeft de Werkgroep besloten voortaan te spreken van “SID afwijkingen” (afwijkingen van de standaard vertrekroute) in opdracht van of met toestemming van de LVNL en SID-afwijkingen zonder opdracht of toestemming van de LVNL. Alleen deze laatste categorie wordt voortaan als trackoffender aangeduid. Vanaf het 3^e kwartaal 2009 is deze wijziging integraal in het kwartaalrapport doorgevoerd. Met ingang van 1 oktober 2009 stuurt het klachtenbureau SKLZL alle trackoffenders voor onderzoek door naar Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Tabel 10: Aantal door FANOMOS als SID-afwijking aangemerkte bewegingen in het 1^e kwartaal 2014

1 ^e kwartaal 2014		Totaal aantal SID-afwijkingen	waarvan in opdracht / met toestemming van LVNL	waarvan administratieve fout	waarvan trackoffender
Januari	totaal	5	1	3	1
	jet	2	1	1	0
	prop	3	0	2	1
Februari	totaal	1	0	0	1
	jet	1			1
	prop	0			0
Maart	totaal	11	6	0	5
	jet	10	6		4
	prop	1	0		1
kwartaal	Totaal	17	7	3	7
	jet	13	7	1	5
	prop	4	0	2	2

Tabel 11. Aantal door FANOMOS als SID-afwijking aangemerkte bewegingen in het 1^e kwartaal 2013

1 ^e kwartaal 2013		Totaal aantal SID-afwijkingen	waarvan in opdracht / met toestemming van LVNL	waarvan administratieve fout	waarvan trackoffender
Januari	totaal	6	3	3	0
	jet	5	3	2	0
	prop	1	0	1	0
Februari	totaal	4	3	0	1
	jet	3	3	0	0
	prop	1	0	0	1
Maart	totaal	15	8	4	3
	jet	15	8	4	3
	prop	0	0	0	0
kwartaal	Totaal	25	14	7	4
	jet	23	14	6	3
	prop	2	0	1	1

De SID-afwijkingen zijn in FANOMOS voor de prop's geselecteerd op toestellen > 6 ton, IFR, niet zijnde cat. 004, 010, 012, 014; voor jet's op toestellen in alle gewichtsklassen. Onder een administratieve fout wordt verstaan een SID die op basis van FANOMOS-criteria (gebaseerd op vlieghoogte nl. 6000 feet) wel als afwijking wordt aangemerkt, maar dat volgens LVNL-criteria (gebaseerd op luchtdruk nl. FL 60) niet is of een radarreflectie of een foutieve FANOMOS weergave door bijvoorbeeld wijziging vliegplan.

Op basis van artikel 10 van het Luchtverkeersreglement is voor het IFR-verkeer een aantal standaard instrument vertrek procedures (SID's) vastgesteld voor het luchtvaartterrein Maastricht. Deze procedures worden beschreven in de Aeronautical Information Publication (AIP). In de AIP zijn kaarten opgenomen waarop de routes van deze procedures zijn weergegeven. Deze uitvliegroutes zijn theoretische lijnen, in de praktijk zal een zekere spreiding plaatsvinden. Zoals echter gesteld in artikel 17, eerste lid, van het Aanwijzingsbesluit dient de spreiding binnen een bepaalde marge plaats te vinden, het zgn. tolerantiegebied. Opgemerkt dient te worden dat overschrijding van het tolerantiegebied mogelijk is op last van de Luchtverkeersbeveiliging zoals gesteld in artikel 17, tweede lid, van het Aanwijzingsbesluit.

De Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) past middels aangescherpte interne regelgeving de SID's op MAA strakker toe. Dit betekent dat binnen de 35 Ke zone geen afwijkende instructie voor startend verkeer gegeven zal worden (uitgezonderd om veiligheidsredenen). Straalvliegtuigen mogen pas boven FL 60 van deze route afwijken, voor zwaardere propellervliegtuigen geldt een hoogte van 3500 ft MSL. Lichte propellervliegtuigen (< 6 ton kunnen op geringere hoogte een afwijkende instructie krijgen, echter pas buiten de 35Ke geluidzone). Het aangescherpte milieubeleid (inzake afwijkende instructies SID's) van de LVNL wordt gehandhaafd totdat in overleg tussen het ministerie van Verkeer en Waterstaat en LVNL een definitief besluit is genomen over een uniforme regelgeving voor gecontroleerde burgerluchthavens in Nederland.

Met behulp van Fanomos constateren we dat het aantal SID afwijkingen in het 1^e kwartaal 2014 is gedaald ten opzichte van het aantal van dezelfde periode in 2013, namelijk van 25 in '13 naar 17 in '14. Van deze 17 afwijkingen zijn er 7 in opdracht of met toestemming van de LVNL van de SID afgeweken. In 3 gevallen is deze instructie gegeven om zwaar weer te omzeilen. In het 1^e kwartaal 2013 waren 14 van de 25 afwijkingen in opdracht van de LVNL, waarvan 4 in verband met slecht weer.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)/ Domein Luchtvaart is belast met het onderzoek naar en interpretatie van SID-afwijkingen, dit is geen taak voor de SKLZL. In het Handhavingsvoorschrift MAA wordt de mogelijkheid genoemd om vluchten, door Fanomos als SID-afwijking aangemerkt en waarover bij de SKLZL klachten zijn ingediend, door de ILT te laten onderzoeken.

Zoals afgesproken in de Werkgroep Klachten- en Hinderbeleid van de voormalige Milieucommissie Luchthaven Maastricht stuurt het klachtenbureau SKLZL voortaan alle SID-afwijkingen **zonder** opdracht of toestemming van de LVNL, de zgn. trackoffenders, voor onderzoek door naar de ILT.

In het 1^e kwartaal 2014 zijn 7 trackoffenders, voor nader onderzoek aan de ILT aangeboden. In het 1^e kwartaal 2013 zijn dat 4 trackoffenders geweest. Zie tabellen 10 en 11.

Procedure klachtenbehandeling

De wijze van klachtbehandeling is neergelegd in een door de voormalige Milieucommissie Luchthaven Maastricht vastgestelde klachtenregeling. Klachten kunnen bij het klachtenbureau telefonisch (043-365 20 20) of digitaal (www.kicl.nl) worden ingediend.

Schriftelijke reacties met klachten en vragen van omwonenden van de luchthaven worden ingediend bij de Commissie Regionaal Overleg. De afzender wordt een ontvangstbevestiging gestuurd.

Vervolgens worden de schriftelijke reacties behandeld in de eerstvolgende vergadering van de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid (WKH) van de commissie. Reacties met vragen of een bepaalde problematiek worden kort na de vergadering van de Werkgroep Klachten en Hinderbeleid beantwoord. Schriftelijke klachten zijn niet in de tabellen en grafieken opgenomen. Volgens de vastgestelde klachtenregeling dienden schriftelijke klachten binnen 3 maanden na ontvangst van de brief te zijn afgehandeld.

In het 1^e kwartaal van 2014 heeft de Commissie Regeionaal Overleg Luchthaven Maastricht geen schriftelijke reacties ontvangen.

Bijlage: Overzicht klachten per gemeente met onderverdeling naar woonplaatsen, -kernen en -wijken:

Begrippenlijst

S.K.L.Z.L.:	Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg. Een onafhankelijke stichting, die ten behoeve van de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht, de Commissie AWACS Limburg en de Luchtverkeerscommissie Niederrhein zorg draagt voor de registratie, analyse en behandeling van milieuklachten over vliegverkeer in de regio, tevens voor het beantwoorden van vragen en het verstrekken van informatie. Te bereiken onder tel. nr. 043-365 20 20 of via <u>www.kicl.nl</u> .
Klacht:	een door een klager bij het klachtenbureau gemelde ervaring van hinder of overlast veroorzaakt door vliegverkeer.
Klager: (klaagadres):	een adres van waaruit minstens een klacht is geuit, met de restrictie dat meerdere klachten van verschillende personen op een huisadres tot één en dezelfde klager (klaagadres) worden gerekend.
Extensie:	toestemming gegeven door de havenmeester om buiten de openstellingsuren van de luchthaven op te stijgen of te landen.
Nachtvluchten:	vluchten van of naar MAA tussen 23.00 uur en 06.00 uur, waarvoor een extensie verleend is.
Overige (dag)vluchten:	Dagvluchten tussen 06:00 en 23:00 uur, niet zijnde lesvluchten.
Vlucht:	een vlucht bestaat uit 2 vliegtuigbewegingen: een start en een landing.
Vliegtuig- beweging:	een start of een landing van een vliegtuig.
Lesvlucht:	Oefenvlucht voor het verkrijgen dan wel behouden van vliegvaardigheid. Er wordt onderscheid gemaakt tussen een circuitlesvlucht en een lokale lesvlucht. Circuitlesvluchten vinden plaats in het circuitgebied, lokale lesvluchten buiten het circuitgebied.
A.T.C.- vertraging:	Air Traffic Control / Luchtverkeersbeveiliging Vertraging ontstaan door verkeersleidingstechnische oorzaken. Dit kan leiden tot een vertraging van het vliegschema.
Hoofdstuk III vliegtuigen:	Vliegtuiggeneratie met stillere straalmotoren. (o.a. B737-300/400/500, B747-300/400, B757, B767, B777, MD11, MD80-serie, alle types Airbus, FK 100/70 , DC8/ 70-serie)

Nieuwe ICAO Voor o.a.:
aanduiding: **B703**: voorheen B707-300;
B722: voorheen B727-200;
B732, B733, B734, B735, B737, B738: voorheen B737-200/300/
400/500/700/800;
B742, B743, B744: voorheen B747-200/300/400;
DC86, DC87: voorheen DC8/ 60/70 serie.

MTOW: Maximum Take Off Weight

FANOMOS: Flight track and Aircraft Noise Monitoring System

IFR: Instrument Flight Rules. Regels voor verkeer dat op instrumenten vliegt.

SID: Standard Instrument Departure. Dit is de standaard vertrekprocedure voor IFR- verkeer.

AIP: Aeronautical Information Publication d.i. de luchtvaartgids.

ILT/Directie Luchtvaart:

Directie Luchtvaart. Deze dienst, een onderdeel van de Inspectie Leefomgeving en Transport van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, is verantwoordelijk voor toezicht op geluidzone en op de naleving van de gebruiksvoorschriften.

SID-afwijking: een toestel dat de standaard-instrument -vertrekprocedure niet heeft uitgevoerd binnen het voor die procedure vastgestelde tolerantiegebied al dan niet in opdracht van de Luchtverkeersleiding.

Samenstelling van de werkgroep:

1. De heer C. Degenaar   Omwonenden Meerssen
2. De heer W. Mobers   Omwonenden Maastricht
3. De heer S. Paul,   Luchtverkeersleiding Nederland
4. De heer R. Jense,   Maastricht Aachen Airport
5. Mevrouw M. Duijvestijn,   Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg
6. Mevrouw R. Lichtenberg,   Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg
7. Mevrouw R. Lommelen,   Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer Zuid-Limburg
8. De heer P. Simons,   Provincie Limburg (voorzitter)

Overzicht klachten per gemeente met onderverdeling naar woonplaatsen, -kernen en -wijken

Behorende bij 1e kwartaal 2014

	Nachtvluchten tussen 23.00 en 06.00 uur	Vluchten tussen 06.00 en 07.00 uur	Lesvluchten tussen 07.00 en 23.00 uur	Overige vluchten tussen 07.00 en 23.00 uur	Totaal
Gemeente: Ambt Montfort					
POSTERHOLT	0	0	0	1	1
Subtotaal	0	0	0	1	1
Gemeente: Beek					
Beek	0	0	0	1	1
Spaubeek	0	0	0	1	1
Subtotaal	0	0	0	2	2
Gemeente: Brunssum					
BRUNSSUM	0	1	0	13	14
Subtotaal	0	1	0	13	14
Gemeente: Echt-Susteren					
SUSTEREN	0	0	16	2	18
Subtotaal	0	0	16	2	18
Gemeente: Eijsden-Margraten					
CADIER EN KEER	0	0	0	2	2
ECKELRADE	0	0	0	2	2
EIJSDEN	0	2	0	23	25
MARGRATEN	0	1	0	0	1
SCHEULDER	0	0	0	1	1
SINT GEERTRUID	0	2	0	4	6
Subtotaal	0	5	0	32	37
Gemeente: Gulpen-Witterm					
EYS	0	0	0	72	72
Subtotaal	0	0	0	72	72

Overzicht klachten per gemeente met onderverdeling naar woonplaatsen, -kernen en -wijken

Behorende bij 1e kwartaal 2014

	Nachtvluchten tussen 23.00 en 06.00 uur	Vluchten tussen 06.00 en 07.00 uur	Lesvluchten tussen 07.00 en 23.00 uur	Overige vluchten tussen 07.00 en 23.00 uur	Totaal
Gemeente: Heerlen					
HEERLEN	0	1	0	1	2
Subtotaal	0	1	0	1	2
Gemeente: Maastricht					
Amby/Geusselpark	0	0	0	3	3
Malpertuis/Brusselsepoort/Caberg	0	0	0	1	1
Oostermaas/Wyckerpoort/Wittevrouwenv	0	0	0	18	18
Wyck/Akerpoort/Ceramique/St. Maartenspoort	0	0	0	5	5
Subtotaal	0	0	0	27	27
Gemeente: Meerssen					
Bunde	0	1	0	63	64
Meerssen	0	0	0	2	2
Moorveld	0	0	0	2	2
Ulestraten	0	3	0	16	19
Subtotaal	0	4	0	83	87
Gemeente: Nuth					
Nuth	0	0	1	12	13
Vaesrade	0	0	0	1	1
Subtotaal	0	0	1	13	14
Gemeente: Onderbanken					
BINGELRADE	0	0	0	1	1
JABEEK	0	0	0	3	3
MERKELBEEK	0	0	0	2	2
SCHINVELD	0	1	0	19	20
Subtotaal	0	1	0	25	26
Gemeente: Schinnen					
DOENRADE	0	1	0	1	2
OIRSBEK	0	2	0	6	8
PUTH	0	0	0	1	1
Subtotaal	0	3	0	8	11

Overzicht klachten per gemeente met onderverdeling naar woonplaatsen, -kernen en -wijken

Behorende bij 1e kwartaal 2014

	Nachtvluchten tussen 23.00 en 06.00 uur	Vluchten tussen 06.00 en 07.00 uur	Lesvluchten tussen 07.00 en 23.00 uur	Overige vluchten tussen 07.00 en 23.00 uur	Totaal
Gemeente: Sittard-Geleen					
SITTARD	0	1	0	0	1
Subtotaal	0	1	0	0	1
Gemeente: Valkenburg aan de Geul					
VALKENBURG	1	0	5	251	257
Subtotaal	1	0	5	251	257
Totaal	1	16	22	530	569